

Hverdagsagtigt for dem ved den idelige Opraaning, og den Kjærlighed, det skulde indgyde dem, tabes fuldstændig. Istedeffor at komme til at effke Bøcherre, blive de fløve, trætte og ligegyldige, og det Samme er Tilfældet, naar der er Tale om at effke Fæbrelandet. At dette fører med sig, at disse Børn, naar de engang gaa ud af Skolen, ganske vist have en vis Rundskabsmasse, men de ere tillige, naar den Dag kommer, saa aldeles trætte, at de faste Bøgerne paa Sylden og Benen under Bordet og sige: Tak, nu have vi nok af det Slaveri, det skal være en Tid, inden vi tage fat derpaa igjen. Vi vide jo ogsaa Alle, at det som oftest er Tilfældet paa Landet, at de heller ikke røre hverken Bøger eller Pen, inden Livets Nødvendighed omtrent tvinger dem dertil, og det er da ofte med meget stor Dpoffrelse, at de ved Selvundervisning maa søge at komme tilbage til, hvad de have tabt. Min Grundbetragtning er derfor den, at den Rundskabsmasse, som meddeles Børnene i Almueskolerne, bør meddeles dem paa en saadan Maade, at de ikke trættes derved, men at den derimod kan blive frugtbringende for dem for hele Livet, hvorved de faae Lyst til at fortsætte den, ud over Skolegangen. Dette opnaas kun ved at give Almueskolelærerne frie Hænder. Det er blevet sagt — jeg tror af det ærede Medlem for Kjøbenhavns Den Valgfreds (Bry) — at Undervisningen skal ledes i den Land, som rører sig i Folket; men skal Undervisningen ledes i denne Land, bør Landen frigjøres, thi er den bunden, kan den ikke virke, og Skolelæreren Land er bunden under Tilsynets Befaling. Det, vi da altsaa bør gjøre, er at lette Tilsynet, saaledes, at Skolelæreren faar frie Hænder til at undervise efter sin egen Lands Egenommelighed og efter den Modtagelighed, som han finder der er tilføede hos de Børn, som ere ham betroede. Hvad man maa fordrø, for at dette Grundlag skal ske Jyldest, er for det Første en forandret Bestemmelse om det Tilsyn. Det ærede Medlem for Søndborg Amts 3die Valgfreds (S. A. Hansen) gav igaar sin Grundbetragtning af, hvorledes dette Tilsyn burde være. Han fremhævede, at Skoledistriktets Behøere selv burde have Lov til at vælge deres Skolekommission, og at Prækten ikke skulde være selostreven Formand i denne. Skolekommissionens Hverv skulde da være at danne et Mellemlid mellem Lærerne og Forældrene, at skaffe Lærerne alt det Fornødne til Skolens Brug og at føre Forældrenes Tilsyn med Skolen. Naar der er en Statskole, skal der indlertid være et Statstilsyn, og jeg tror ogsaa nok, at det vil være nødvendigt, at der er et Overtilsyn. Dette udtalte ogsaa det ærede Medlem, men han udtalte ikke, hvorledes han mente, at dette Overtilsyn burde vælges. Naar der er Tale om et Statstilsyn, kommer man vilkaarligt til det Spørgsmaal. Hvad er Staten? Det er en Samling af Statsborgere, det er et Samfund,

men derfor bør ogsaa dette Overtilsyn vælges af Statsborgerne. Fra mit Synspunkt tænker jeg mig Valget saaledes, at Skolekommissionerne og Lærerne i Forening udsøge en Mand i den Kreds, hvor de bo, til at føre et saadant Tilsyn; de ville altid paa Grund af deres større Bekjendtskab til de Mand, der leve i Kredsen, bedst være i Stand til at udpege den, der har størst Interesse af og Kjendtskab til Skolens Gjærning, og som derfor vil røgte et saadant Hverv med størst Naalidelighed og Nøiagtighed. Skal Regjeringen have Kaldelsen af dette overordnede Tilsyn, af disse Tilsynsmænd, vil det være ulige vanskelige for Ministeren at træffe den, der virkelig har Kjendtskab til Skolens Gjærning. Ministeren er mere henvist til at tage Hensyn til den gode Karakter, som Vedkommende har erhvervet sig ved sin Examen; men det er dog saa ofte bevist, at denne ikke altid viser den medføede Dygtighed, og ikke altid viser, at Manden er kommen paa sin rette Sylde. Det forekommer mig, at det vilde være meget mere heldigt, om dette Overtilsyn blev valgt af Skolekommissionen og af Lærerne i Forening, idet disse altid hedre ville vide at finde den Rette. — Naar der er Tale om Kommunernes Selvstyrelse i Skolesager, opfatter jeg Forholdet saaledes, at denne Selvstyrelse maa gaa ud paa, at Kommunerne selv faae Alt under deres Haand, at Staten bestemmer Maalet, men at Læreren og Behøerne bestemme Maaden, hvorpaa dette Maal skal opnaas. Dersom man f. Ex. i et Skoledistrikt tror, det vil være rigtigt at faae en Hverdagsundervisning, vil dette jo kræve forhøiede Lærerkrafter; men er Selvstyrelsen lagt i Kommunens egne Hænder, vil den ogsaa vide at tilveiebringe de forøgede Lærerkrafter, som skulle gives den ansatte Lærer til Hjælp, og at gjøre det paa en billigere Maade, end naar det ligefrem er Staten, som skal gjøre det. Jeg tror altsaa, at Kommunernes Selvstyrelse af deres Skolevæsen bør gaa ud paa, at de blive raadige over deres Pengesager og over den Maade, hvorpaa Undervisningen skal ledes, f. Ex. om der skal være Hverdagsundervisning, om der skal oprettes Pugeskoler, og at de da faae Lov til at tage de Hjælperlærerkrafter, som ere nødvendige for de ansatte Lærere til en saadan Udvidelse af Skolen. Naar man gjør saadanne Fordringer, fordrer man dog egentlig ikke Andet, end hvad Kjøbstadkommissionen allerede har giwet en Antydning af for Kjøbstadernes Vedkommende. Det forekommer mig, at den høitærede Minister nok kunde have taget Hensyn til en saadan Hentydning af Kjøbstadkommissionen, og at han ligeledes kunde have taget Hensyn til den Udtalelse, der i forrige Samling fremkom fra en Del Rigsdagsmænd, hvorved de gjorde Fordring paa, at Skolevæsenet skulde ordnes paa Grundlag af Kommunernes Selvstyrelse. — Jeg har nu giwet min Mening til Bedste om, hvorledes jeg tror, at Kommunernes Selvstyrelse bør være. Kunde Ministe-